

DREPTUL

LEGIslaTİUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADA DOAMNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechi 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaogă timbrul post

SUMAR

Actele stării civile, de D. Alexandresco.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea I*: Gh. Ionescu cu Gh. Ionescu. — *Secțiunea III*: Ministerul de finanțe cu Matilda Tomescu. — Paulina Zosima cu Primăria Capitalei.

Curtea de apel din Craiova, secțiunea I: Petre P. Doldur zis Protescu cu Vancu S. Nenovici. Observație de S. R.

Tribunalul comercial Ilfov: Paolo Cazzaniga cu judecătorul sindic al falimentului Isidor Lempart și Banca Fortuna.

Actele Stării civile

Cu ocazia elaborării unui nou regulament al actelor stării civile, care să completeze și să înlocuiască pe acel existent astăzi (regulamentul din 12 Septembrie 1911, aplicabil cu începere dela 1 Ianuarie 1912), d-l profesor D. Alexandresco a fost consultat de către d-l director al statisticii generale a Ministerului Agriculturii și Domeniilor, în privința a trei puncte de drept, ce urmează a se legifera prin noul regulament.

Comunicându-ni-se această consultație, am găsit-o destul de interesantă spre a o împărtăși cititorilor noștri.

Iată consultația în chestiune:

Consultație dată asupra unor puncte ce urmează a se legifera în noul regulament al actelor stării civile, ce se elaborează actualmente de o comisiune specială.

Domnule Director,

Asupra celor trei întrebări ce ați binevoit a-mi pune cu privire la elaborarea noului regulament al actelor stării civile, care urmează a completea, modifica și înlocui pe acel existent as-

tăzi, am onoare, după matură reflexie, a vă răspunde următoarele:

Prima întrebare, privitoare la art. 16 din actualul regulament al actelor stării civile care, după o aplicare de abia de un an, urmează a fi modificat ¹⁾.

După art. 27 din codul civil, actele stării civile trebuie să fie înscrise în fiecare comună într'unul sau mai multe registre, ținute în câte două exemplare.

Se naște însă întrebarea: care este înțelesul acestui text? Rezultă oare de aci că se poate înființa din capul locului mai multe registre pentru acelaș act? Părerea noastră este că fiecare act al stării civile trebuie să fie înscris într'un *singur registru*, ținut în dublu exemplar, și că numai după ce acest registru este completat, se poate recurge la un alt registru suplimentar, și la caz de nevoie, la un al treilea registru, și așa mai departe. Autorii zic, în adevăr, că actele stării civile se înscriu, în fiecare comună, într'unul sau mai multe registre, după populația

1) Iată cum se exprimă acest text: «Registrele pentru înscrierea nașterilor, căsătoriilor și morților vor fi de două feluri: 1) Unele vor conține imprimat pe fiecare pagină formularul actului prevăzut în anexele acestui regulament; 2) Altele vor avea paginile albe, purtând numai titulatură».

comunei²⁾. Prin urmare, după rigoarea principiilor, nu se poate, din capul locului, înființa mai multe registre pentru unul și același act al stării civile. Art. 16 din actualul regulament al actelor stării civile este deci contrariu art. 27 din codul civil.

A doua întrebare, privitoare la transcrierea hotărârilor de divorț, transcriere prevăzută prin art. 246 din codul civil.

Dacă am aplică acest text *ad litteram*, ar urma ca hotărârile de divorț rămase definitive să fie înscrise sau transcrise, în termenul fatal prescris de lege, în registrul în care a fost înscris însuși actul de căsătorie, așa cum a decis altă dată și Curtea de casație³⁾.

Această soluție este însă, după părerea noastră, inadmisibilă, după cum a recunoscut-o mai târziu însăși Curtea de casație, care a revenit, cu drept cuvânt, asupra primei sale jurisprudențe.

În adevăr, dacă ar urma ca hotărârile de divorț să fie înscrise în registrul în care este trecută căsătoria desfăcută, înscrierea sau transcrierea hotărârei de divorț n'ar mai putea să aibă loc, de câte ori în acel registru n'ar mai exista o filă liberă. Apoi, cu acest sistem, n'am mai avea unde să se înscrie hotărârile de divorț care desfac o căsătorie celebrată sub legea veche. De aceea se și decide în genere, că transcrierea hotărârilor de divorț trebuie să se facă în registrul anului curent pentru căsătorii, după cum pre-

vedea anume art. 52 din vechiul regulament al actelor stării civile dela 1866⁴⁾.

Nu se poate deci înființa, prin regulament, un registru special, pentru transcrierea hotărârilor de divorț, întru cât legea nu prevede un asemenea registru.

A treia întrebare, privitoare la chestiunea de a se ști dacă legea oprește registrele cu formulare imprimate. Legea nu oprește asemenea registre, și ele există și astăzi în unele comune rurale din Franța. Acest sistem nu este însă de recomandat, și autorii îl resping cu drept cuvânt. Iată, în adevăr, cum se exprimă, în această privință, un autor, care s'a acupat în mod special de actele stării civile :

«Dans le désir d'arriver à une saine application de l'article 35 (al nostru 22), c'est à dire de faire insérer dans les actes de l'état civil, tout ce qui doit s'y trouver, et rien de plus, on a pris l'habitude, dans certaines localités, de remettre aux officiers de l'état civil, des registres, dans lesquels, le corps des actes se trouve imprimé, de manière qu'il n'y a plus que des blancs à remplir, pour que l'acte soit complet.

«Cet usage de registres ainsi imprimés m'a toujours semblé présenter beaucoup plus d'inconvénients que d'avantages; il habitue les officiers de l'état civil à n'être que de véritables machines, ne se rendant aucun compte de l'acte qu'ils reçoivent; de plus, il est impossible au moment où l'on imprime les actes, de prévoir tous les cas qui se présenteront; de manière que pour faire cadrer l'acte qu'il a à recevoir avec l'acte imprimé, l'officier de l'état civil est obligé de faire de nombreuses surcharges, interlignes et ratures, qui nuisent toujours à la bonne tenue des registres, et qui sont souvent la source d'un grand nombre de contraventions.

«J'ai eu occasion d'examiner, pendant plusieurs années, les procès-verbaux de vérifications des procureurs du roi de deux départements voisins, et placés dans des rapports à peu près identiques. Dans l'un de ces départements, on se servait de registres imprimés; dans l'autre, au contraire, les officiers de l'état civil étaient obligés de rédiger par eux-mêmes les actes qu'ils recevaient; j'ai toujours remarqué que les contraventions, tenant à la rédaction des actes, étaient plus nombreuses dans le premier que dans le second de ces départements»⁵⁾.

Țiu a observă, spre a termina, d-le director,

4) Vezi în acest sens, Cas. rom. C. București și tribunalul Gorj, Bult, 1892, p. 584; Dreptul din 1892, No. 48 și din 1900, No. 73. Vezi și tom. II al Coment. noastre, p. 119 (ed. a 2-a).

5) Rieff, *Comment. sur la loi des actes de l'état civil*, No. 29, p. 155, 156 (ed. din 1844).

2) Vezi Demolombe, I. No. 285. Cpr. Planiol, I, No. 472 (ed. a 6a). Registrul *unic* sau cele *trei* registre, zice acest autor, trebuie să fie ținute în dublu. Un alt autor se exprimă în termenii următori: «Registrele destinate la înscrierea actelor stării civile sunt, în genere, în număr de *trei*: unul pentru actele de naștere, altul pentru actele de căsătorie, și al treilea pentru actele de moarte. Această separare nu este însă neapărată, și diferitele acte ale stării civile pot fi înscrise pe unul și același registru». Aubry et Rau, I, § 57, p. 290, nota I (ed. a 5). Acesta este sensul cuvintelor: unul sau mai multe registre, care se văd în art. 27. Vezi Planiol, *loco supra cit.*

3) Cas. S. 1, Bult. 1877, p. 127.

că un regulament nu trebuie să adauge nimic la lege; el trebuie numai să explice, să desvolte și să înlesnească aplicarea legii pe care o reglementează. Indată ce un regulament adaugă ceva la lege, acest regulament nu poate fi aplicat de instanțele judecătorești. Această soluție a fost, cu drept cuvânt, consacrată de către Curtea de casație într-o afacere în care am pledat noi înșine, alături de cu mult regretatul Al. Djuvara, a cărui pierdere prematură o deplângem țara întreagă. Eră vorba, în specie de regulamentul asupra legii presei din 1862. Curtea de casație a refuzat, cu drept cuvânt, de a aplica acest regulament, pentru că el adaugă la textul legii o decădere de drepturi, ceea ce nu este permis ⁶⁾.

Aceasta fiind părerea noastră asupra celor trei puncte de drept, pe care ni le-ați comunicat, vă rugăm cu această ocaziune, să primiți, d-le director, asigurarea distinsei noastre considerațiuni.

D. ALEXANDRESCO.

Iasi, Februarie 1913.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA I

Audiența dela 3 Decembrie 1912

Președința d-lui C. R. Manolescu, președinte

Gh. Ionescu cu Gh. Ionescu

FALS (INSCRIERE ÎN). — ACT DEFĂIMAT CA FALS. — AUTOR. — MOARTEA LUI. — STINGEREA ACTIUNEI PENALE. — VERIFICAREA SCRIPTUREI. — ART. 162 ȘI 163. PR. CIVILĂ.

Când înaintea unei instanțe civile un act tolositor pentru hotărârea pricinii este atacat în fals, încetarea din viață a autorului falșului nu poate avea de consecință de cât că afacerea nu va mai putea fi trimisă la judecătorul de instrucție întru cât acțiunea publică este stinsă, fără însă

6) Cas. rom. Bult. 1906, p. 1282; *Dreptul* din 1906, No. 51 și *Cr. judiciar* din acelaș an, No. 59. Această remarcabilă decizie, privitoare la proprietatea literară, este publicată și în ziarul de drept internațional al lui *Clunet*, anul 1907, p. 205 urm.

ca de aci să se poată deduce că actul defăimat ca falș este și rămâne valabil.

Prin urmare, când tribunalul, în loc să verifice și să constate dacă în adevăr actul este falș, îl primește ca valabil pe singurul motiv că autorul falșului a încetat din viață, violează art. 162 din procedura civilă și hotărârea sa are a fi casată.

No.868. — Casată în urma recursului și opoziției făcute de Gh. Ionescu sentința tribunalului Olt No. 105 din 1912 dată în proces cu Gh. Ionescu;

S'a citit raportul făcut în cauză de d-l consilier B Bossy; s'a ascultat d-l avocat Ghinescu, pentru recurent, în desvoltarea motivului de casare; d-nii avocați Boteni și Văldescu-Olt; pentru intimat, în combateri.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului II de casare:

«Violarea art. 170 pr. civ. Procesul-verbal de notificarea sentinței opozate, fiind declarat în falș, iar ca autor sub comisarul care l'a dresat, iar partea reclamantă ca complice, și odată sezisat d-l jude-instructor cu instruirea falșului, nu se putea desezisa de afacere prin decesul autorului falșului, de oarece numai instanța penală era ținută să se pronunțe asupra stingerei acțiunii, atunci când legalmente ar fi fost sezisată cu judecarea și ar fi stabilit decesul autorului. În tot cazul complicele fiind în viață, acțiunea subsistă de la sine și stingerea în bloc nu ar fi avut loc, așa că tribunalul, adoptând modul de a vedea al d-lui jude-instructor, m'a lipsit de mijlocul de apărare, căci instrucția de s'ar fi făcut, falșul s'ar fi stabilit și prin urmare nu s'ar fi dat loc la respingerea opoziției mele ca tardivă».

Având în vedere că, din sentința supusă recursului se constata că, în contra sentinței prin care tribunalul, ca instanță de apel, a admis acțiunea intimatului și a anulat actul de vâzarea unei prăvălii intervenit între ei, recurentul a făcut opoziție care s'a primit la tribunal în ziua de 24 Iunie 1909; că la ziua termenului de înfățișare, intimatul în recurs prezintă procesul-verbal dresat de subcomisarul Z. Ștefănescu, din care ar rezultă că sentința a fost comunicată oponentului în ziua de 11 Iunie în penitenciarul din Craiova unde era deținut și cere ca opoziția să fie respinsă ca tardivă; că oponentul, azi recurent, se înscrie în falș în contra aceluși proces-verbal și declară ca autor al falșului pe subcomisarul Ștefănescu, iar tribunalul suspendă judecata opoziției și trimite dosarul la judecătorul de instruc-

ție spre a constată falșul; că, judecătorul de instrucție constatând ca subcomisarul Z. Ștefănescu, care fusese declarat ca autor al falșului, a încetat din viață, a considerat instrucția ca terminată și a restituit dosarul la tribunal; că, la termenul de 15 Februarie 1911, fixat înaintea tribunalului pentru judecarea opoziției, oponentul s'a apărut susținând din nou că procesul-verbal este falș și a cerut să se constate acest falș, iar tribunalul, după opunerea intimatului, respinge această apărare a recurentului, pe motiv că, prin moartea autorului falșului, acțiunea penală este stinsă și deci actul defăimat ca falș este și rămâne valabil, ast-fel că, calculându-se termenul de opoziție de la data acelu proces-verbal opoziția este făcută peste termen și-o respinge;

Considerând că art. 162 pr. civilă, prevede că, atunci când una din părți pretinde că actul înfățișat și folositor pentru hotărârea pricinei este falș, judecătorii fondului urmează să procedeze la verificarea de scripturi, iar art. 163 și urm. arată după care regulile se va proceda la asemenea verificare; că, chiar în cazul când autorul falșului sau complicele său sunt arătați, judecătorii nu sunt obligați să suspende afacerea spre a se judeca mai întâi pe cale penală, ci pot să procedă chiar dânsii pe cale civilă la constatarea falșului, după normele arătate la capitolul din procedură civilă relativ la verificarea scripturilor (art. 470 pr. civilă).

Considerând că, în speță, recurentul a invocat că procesul-verbal de comunicarea sentinței este falș și a cerut să se constate acest falș, însă a indicat greșit că dosarul trebuie retrimis la judele de instrucție, deși subcomisarul care încheiase acel proces-verbal și care fusese arătat ca autor al falșului, încetase din viață.

Considerând că, față cu defăimarea făcută de recurent că actul este falș și față cu cererea sa de a se procede la constatarea falșului, tribunalul urmă să procedeze el la o asemenea constatare, conform art. 162 și urm.. pr. civilă, afacerea ne mai putând să fie trimisă la judele de instrucție, întru cât acțiunea publică era stinsă prin moartea autorului falșului.

Considerând că tribunalul, în loc să verifice și să constate dacă în adevăr actul în chestiune este sau nu falș, primește ca valabil acel act pentru singurul cuvânt că autorul falșului a încetat din viață.

Că, tribunalul, judecând astfel, a violat art. 162 și urm., pr. civilă, și a comis un exces de putere, de oare ce încetarea din viață a autorului falșului nu avea de consecință de cât că afacerea nu mai putea fi trimisă la judele de instrucție, întrucât acțiunea publică era stinsă, iar nu că actul defăimat ca falș devenea valabil;

Că, pe lângă aceasta, cererea recurentului de a se constata falșitatea actului în chestiune, a rămas ne-judecată în fond, căci tribunalul nu o respinge pentru că ar fi găsit-o neîntemeiată, ci pentru că ar fi inadmisibilă întru cât pretinsul autor al falșului a încetat din viață;

Că, prin urmare, acest motiv de casare este întemeiat și cată să fie admis, fără a se mai examina și celalt motiv de casare.

Pentru aceste motive, casează.

SECȚIUNEA III

Audiența dela 5 Octombrie 1912

Președința d-lui G. P. Petrescu, președinte

Ministerul de finanțe cu Matilda Tomescu

TIMBRU ȘI ÎNREGISTRARE. — DOTĂ. — TAXE CUVENITE FISCULUI. — EXIGIBILITATE. — MOARTEA ÎNZESTRĂTORULUI. — CALCUL. — ART. 49 61 54. LIT. C DIN LEGEA TIMBRULUI DIN 1906.

Potrivit dispozițiilor art. 64 din legea timbrului, taxa de înregistrare pentru donațiunile între vii de bunuri mobiliare sau imobiliare având a se calcula după valoarea sau estimatiunea ce părțile sunt datoare a declara prin act, urmează că taxa de înregistrare cuvenită fiscalului pentru un act dotal și care taxă devine exigibilă la moartea înzestrătorului, are a fi calculată după valoarea arătată în actul dotal, iar nu după venitul din rol la epoca deschiderii succesiunii înmulțit cu 20, calcul la care sunt suse numai taxele cuvenite pentru imobilele găsite în succesiune, de oarece când e vorba de imobile transmise prin donațiuni sau dotă, deschiderea succesiunii înzestrătorului sau donatorului nu servește de cât ca termen de exigibilitate a taxelor cuvenite Statului.

No. 400.— Casată, în urma recursului făcut de ministerul de finanțe, sentința No. 400 din 1912, a tribunalului Teleorman dată în proces cu Matilda Tomescu.

S'a ascultat d. avocat C. Marinescu-George pentru recurent.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului de casare :

«Violarea art. 49 și 64 din legea timbrului dela 1906, greșită aplicațiune a art. 64, lit. f, din aceeaș lege, și exces de putere.

«La moartea lui G. A. Parmatescu din T.-Măgurele, fiica acestuia d-na Matilda Căpitan Tomescu, a fost impusă la plata taxelor de înregistrare pentru dota ce i-o constituise defunctul său părinte. Din această dotă făcea parte și imobilul din strada Smârdan No. 13, evaluat în actul dotal la suma de 40.000 lei. Tribunalul de Teleorman a redus valoarea imobilului zestral la suma de 18.000 lei, pe motiv că aceasta era valoarea lui după venitul din rolul de impunere la foncieră și că fiscul nu făcuse dovada că acel imobil avea o valoare mai mare.

„Instanța de fond nu a ținut socoteală că în specia dedusă judecăței sale nu era vorba de un imobil găsit în succesiunea defunctului Parmatescu, ci de un imobil zestral; ori, după legea timbrului numai imobilele succesoriale se pot evalua după veniturile din rol înmulțit cu 20, iar imobilele donate, fie ca zestre, fie altfel, se avaluează după valoarea pe care le-o dau părțile, în chiar actele de donațiune sau de dotă, deschiderea succesiunii înzestrătorilor nu servește de cât ca termen de exigibilitate a taxelor cuvenite Statului.

«Tribunalul de Teleorman, pierzând din vedere aceste dispozițiuni formale ale legii, a violat art. 49 și 64, lit. c, din legea timbrului dela 1906, a aplicat greșit art. 64, litera f, din aceeași lege și a comis și un exces de putere.

Având în vedere că, din sentința supusă recursului se constată că Matilda Căpitan Tomescu, intimata în recurs, a făcut apel contra deciziei ministerului de finanțe, prin care a fost impusă la taxa de înregistrare pentru o casă ce i-a fost dată ca dotă de defunctul ei tată G. Parmatescu și evaluată prin actul dotal la suma de 40.000 lei, cerând reducerea valoarei acelui imobil la suma de 18.000 lei, atât cât a fost stabilită de agenții fiscalului cu ocaziunea impuneri lui la foncieră, și tribunalul Teleorman, judecând afacerea, a admis apelul, a redus valoarea imobilului la suma de 18.000 lei, statuând că asupra acestei sume să se plătească taxa de înregistrare pentru motivul că suma de 40.000 lei, la cât s'a evaluat de inzestrător acel imobil, era fictivă, fiind declarată astfel pentru a înlesni căsătoria fiicei sale, intimata Matilda Căpitan Tomescu, cu soțul său Căpitan Tomescu, pe atunci locotenent, pe când valoarea cea adevărată este cea de 18.000 lei, dovedită cu certificatul administrației financiare respective No. 4297 din 1912.

Văzând art. 64, al. c, din legea timbrului și înregistrării dela 1906.

Considerând că, după acest text de lege, taxa de înregistrare pentru donațiunile între vii de bunuri mobiliare sau imobiliare, se vor calcula după valoarea sau estimațiunea ce părțile sunt datoare a declara prin act.

Considerând că, în speță, din sentința supusă recursului și din celelalte acte aflate la dosar, fiind constat că valoarea imobilului constituit ca dotă de decedatul G. Parmatescu fiicei sale, intimata Matilda Căpitan Tomescu, cu ocazia căsătoriei ei cu N. Tomescu, pe atunci locotenent, a fost evaluată de înzestrător la suma de 40.000 lei, conform sus citatului text de lege, taxele de înregistrare cuvenite fiscalului, cu ocazia deschiderii succesiunii acestuia, urmau să fie calculate la această sumă.

Considerând că tribunalul, neținând seamă că în cazul dedus judecăței sale, nu era vorba de un imobil găsit în succesiune, ci de un imobil zestral, calculând taxele de înregistrare după venitul imobilului înmulțit cu 20, a violat art. 49 și 64, lit. c, din legea timbrului dela 1906, a aplicat greșit art. 64, lit. f, din aceeaș lege, și a comis și un exces de putere.

Că dar, motivul de casare fiind fondat, recursul cată să fie admis.

Pentru aceste motive, casează.

SECȚIUNEA III

Audiența dela 2 Octombrie 1912

Președința d-lui G. P. Petrescu, președinte

Paulina Zosima cu Primăria Capitalei

ALINIAREA ȘI LĂRGIREA STRADELOR. — SERVICIUL «NON EDIFICANDI». — ART. 7, CAP. I, REGULAMENTUL ORGANIC. — ART. 19 DIN CONSTITUȚIUNE.

ALINIARE. — AUTORIZAȚIE DE CLĂDIRE (CERERE DE). — REFUZUL PRIMĂRIEI. — CONTENCIOS ADMINISTRATIV.

1° Obligațiunea de supunere la aliniere impusă proprietarilor prin art. 97 și 98 din legea comunală, fiind o excepțiune la principiul intangibilității dreptului de proprietate, ea nu poate să depășească limitele art. 7 din capit. I al Regulamentului organic la care trimite art. 19 din Constituțiune, și al cărui obiect este de a da comunei mijlocul ca, cu un sacrificiu din partea proprietarilor, să îndrepte și să lărgască stratele existente.

2° Primăria nu poate opri pe un proprietar de a se folosi de proprietatea sa, refuzându-i alinierea și autorizația de a clădi, sub cuvânt că terenul de care voește să se folosească va trebui după un timp nedeterminat să fie expropriat pentru deschiderea de străzi sau piețe publice, căci prin aceasta să violează dreptul de proprietate, întrucât exproprierea nu e hotărâtă definitiv prin o hotărâre judecătorească.

No. 385. — Admis recursul făcut de Paulina Zosima contra refuzului primăriei Capitalei de a-i da autorizația să construiască pe proprietatea sa din strada Episcopiei.

S'a ascultat d-l avocat N. Mitescu din partea recurentei, în desvoltarea motivului de recurs; d-l avocat Nicolau, din partea primăriei, în combateri.

Curtea, deliberând,

Asupra recursului făcut de Paulina Zosima în urma refuzului primarului Capitalei de a-i da planul de aliniere și autorizațiunea să clădească la imobilul său din str. Episcopiei No. 2 și 4.

Văzând art. 5 § III, lit. f, art. 23 No. 7 și art. 39 al. 5 din legea de organizare a acestei Înălți Curți din 1912.

Având în vedere actele prezentate și debaterile urmate, din care rezultă că Paulina Zosima a cerut planul de aliniere și autorizațiunea de a construi din nou pe imobilul său din Capitală str. Episcopiei No. 2 și 4 încă de mai mult timp și că i s'a refuzat cererea pe motiv că acel imobil este supus expropriațiunii în total pentru cauză de aliniere;

Considerând că ori-ce proprietar are dreptul de a se bucura și a dispune de bunul său în mod exclusiv și absolut, în limitele determinate de lege; că acest drept e consacrat și garantat prin art. 19 din Constituție, după care nimeni nu poate fi silit a ceda proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică, constatată legalmente și după o dreaptă și prealabilă despăgubire;

Considerând că, prin o excepție la principiul inviolabilității dreptului de proprietate și la regulile obișnuite, după care cine-va poate fi deposedat sau mărginit în exercițiul dreptului său de proprietate, același art. 19 din Constituție, menține dispozițiunile legilor anterioare privitoare la alinierea și lărgirea stradelor prin comune, precum și malurile apelor ce curg prin sau pe lângă ele;

Considerând că singurele dispozițiuni relative la alinierea și lărgirea stradelor în vigoare dincoace de Milcov, înainte de Constituția din 1866, erau acele cuprinse în art. 7 din secția cap. II „Despre înfrumusețarea politiei București“ din Regulamentul orga-

nic, după care se impune proprietarilor mărginași de a lăsa fără despăgubire pentru ulițe, de o parte și de alta, câte patru palme domnești din locul lor, și mai mult chiar după trebuință, așa că ulițele să dobândească o lărgime de șese stânjeni, cu îndatorire pentru proprietari precum și pentru meșterii zidari și dulgheri sub amenințare de pedeapsă, de a nu zidi din nou sau a prefăce ziduri vechi, fără ca mai întâi să capete de la comisarul plășei, după termenile de mai sus, arătarea prin semne unde urmează să se așeze temelia după uliță;

Considerând că, ca o consecință neapărată a acestor dispozițiuni, și din necesitatea pentru comună de a intra cât mai curând și cu cât se poate mai puțină cheltuială în posesia terenurilor ce îi erau destinate, s'a născut de fapt acea servitute *non edificandi*, care se găsește consacrată prin art. 97 și 98 din legea comunală;

Considerând, însă, că această obligațiune pentru un proprietar de a se supune la regulile de aliniere și de a suferi consecințele ei, fiind o excepțiune la principiul intangibilității dreptului de proprietate, ea nu poate să depășească limitele art. 7 din cap. I al Regulamentului organic la care ne trimite art. 19 din Constituțiune și al cărui obiect este da a da comunei mijlocul ca, cu un sacrificiu din partea proprietarilor, să îndrepte și să lărgască stradele existente;

Considerând că într'un stat ale cărui legi proclamă și garantează respectul proprietății, nu se poate opri nimeni de a se folosi de proprietatea sa, sub cuvânt că terenul de care voește să se folosească va trebui, după un timp nedeterminat, să fie expropriat pentru deschidere de străzi sau piețe publice; că așa fiind, refuzul primăriei pe acest motiv nu este de loc justificat;

Considerând că, pe lângă motivul de expropriere pentru cauză de aliniere, primăria, pentru a refuza recurentei cererea de construire, a mai invocat și faptul că dânsa n'a lăsat a cincea parte din loc pentru curte, cum cere art. 131 din regulamentul de construcții și alinieri al Capitalei;

Considerând că, în urma cercetării și măsurătoareii terenului, față cu planurile de construcțiune, ordonată de această Curte și executată în localitate de inginerul expert T. Dumbrăveanu, se constată că recurenta a lăsat din locul său pentru curte porțiunea de teren cerută de lege, ba încă și ceva mai mult;

Considerând prin urmare că primarul Capitalei refuzând recurentei alinierea și autorizația de a clădi pe terenul său din strada Episcopiei No. 2 și 4, pe de-o parte pentru motivul că terenul proprietății sale e supus în total unei eventuale exproprieri pentru aliniere, iar pe de alta, că dânsa n'ar fi lăsat a cince-

parte din locul său, pentru curte, motiv găsit nefondat în urma măsurătoarei ce s'a făcut la fața locului, a violat dreptul de proprietate al recurente, întru cât exproprierea nu e hotărâtă definitiv printr'o hotărâre judecătorească, așa că motivul de recurs fiind întemeiat, cată să fie admis;

Pentru aceste motive, admite recursul și invită primăria să dea autorizația de construire.

CURTEA DE APEL DIN CRAIOVA

SECȚIUNEA I

Audiența dela 13 Decembrie 1912

Președinta d-nului I. Sinescu, consilier

Petre P. Doldur zis Preotescu cu Vancu S. Nenovici

LUCRU JUDECAT. — ACȚIUNE. — RESPINGERE CA NESUSȚINUTĂ —
DACA POATE AVEA AUTORITATE DE LUCRU JUDECAT. — ART. 1201,
COD. CIVIL.

Existența autorității lucrului judecat nu poate fi înlăturată pe motivul că acțiunea anterioară nu a fost judecată în fond ci a fost numai respinsă ca nesusținută, de oarece lucrul judecat se determină după obiectul procesului dedus înaintea unei instanțe judecătorești, iar nu după motivele pe care părțile le invoacă și pe care acea instanță se întemeiază în admiterea sau respingerea acțiunii.

Curtea,

Asupra apelului făcut în termen de Petre P. Doldur zis Preotescu, contra sentinței tribunalului Romanați No. 502 din 1910, prin care i s'a respins ca nesusținută acțiunea, prin care în baza art. 565 din pr. civilă, revendică dela intimatul Vancu S. Nenovici trei imobile anume: 1) șasesprezece stânjeni pământ latul și una sută stânjeni lungime, împrejmuiți cu șanț, în siliștea satului comunei Dobrotești, împreună cu un bordeiu de locuință cu două încăperi și un pățul de nuele pe patru furci, având învecinările descrise în petiția de intentarea acțiunii; 2) un stânjen moșie de vârf din hotarul Dobrotești, numit Bojorna; și 3) un stânjen moșie în hotarul Sohotasca.

Ascultând pe avocații ambelor părți în susțineri.

Având în vedere că astăzi înaintea Curței, intimatul Vancu I Nenovici pentru a obține respingerea acțiunii intentată în contra sa de către apelant, a invocat autoritatea lucrului judecat rezultând din sentința civilă a tribunalului Romanați din 2 Iunie 1884;

Având în vedere că, din menționata sentință și din ordonanța de adjudecare a tribunalului Romanați No. 3168 din 185, aflate în dosarul tribunalului, se constată că intimatul de astăzi Vancu S Nenovici ca creditor al tatălui apelantului, a pus în

vânzare averea acestuia, iar apelantul a făcut contestație pe motiv că averea urmărită este proprietate a sa cumpărată dela un Stancu Bădoi și apelantul ca creditor, în apărarea sa, a invocat simulațiunea actului de vânzare pe motiv că averea este a debitorului urmărit care a vândut-o fiului său, prin persoana interpusă a lui Stancu Bădoi, în urma căroră tribunalul a suspendat vânzarea și a amânat judecarea contestației la 2 Iunie 1884, pentru ca contestatorul să dovedească că Stancu Bădoi vânzătorul către dânsul erea cu adevărat proprietar, însă la înfățișarea dela 2 Iunie 1884, nu s'a mai prezentat și tribunalul prin sentința pronunțată în-aceia zi a respins contestația ca nesusținută;

Având în vedere că apelantul spune că nu există lucru judecat, deoarece tribunalul nu a judecat în fond contestația ce dânsul a făcut în anul 1884, ci a respins'o ca nesusținută; -

Considerând că există identitate de persoană, de obiect și de cauză între acțiunea la revendicare dedusă astăzi prin apel în judecata Curței și între contestația făcută de apelant în anul 1884, revendicând proprietatea aceluiași imobile, astfel că există autoritatea lucrului judecat, în conformitate cu art. 1201 cod. civil;

Considerând că împrejurarea că prin sentința dela 2 Iunie 1884 nu s'a judecat contestația în fond, ci a fost respinsă ca nesusținută, nu poate înlătura existența autorității lucrului judecat, căci motivul pentru care tribunalul a respins contestația nu poate avea nici o influență în cauză, fiind că lucru judecat se determină nu după motivele ce invoacă o parte sau cealaltă, ci după obiectul procesului dedus judecății tribunalului și, în speță, și atunci ca și astăzi obiectul procesului este revendicarea aceluiași imobile;

Că, așa fiind, excepțiunea autorității lucrului judecat invocată de intimatul Vancu S. Nenovici este fondată și urmează a fi admisă, respingându-se apelul lui Petre P. Doldur zis Preotescu;

Considerând că intimatul a cerut cheltueli de judecată și fiind-că dânsul a făcut cheltueli cu plată de onorar la avocat, Curtea, în aprecierea sa, fixează aceste cheltueli la suma de trei-zeci lei și urmează a obliga pe apelant ca să plătească intimatului această sumă plus taxele de executare;

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier Al. Radian, admite excepțiunea lucrului judecat, respingea apelul.

Semnați: I. Sinescu, M. Măinescu, Al. Radian, M. Paraschivescu

Observațiune. — Pentru ca o hotărâre să poată fi opusă cu succes ca având puterea lucrului judecat, trebuie ca autoritatea judecătorească care a pronunțat-o să fi judecat în mod definitiv fondul proce-

sului; prin urmare ca acțiunea să nu fi fost respinsă ca prematură sau judecătoria să se fi declarat incompetentă, căci în aceste cazuri, nu s'a atins fondul procesului. Cas. rom. *Dreptul* din 1889 No. 9; Bult. 1892, p. 879.

Dacă însă fondul a fost pipăit de judecători, lucru judecat există chiar când acțiunea ar fi fost respinsă ca nesustenută, fiindcă, după cum glăsuiește foarte bine hotărârea de mai sus, lucrul judecat să determină după obiectul procesului dedus judecății, iar nu după motivele ce se invoacă de părți. In acelaș sens, C. Iași și Craiova, *Dreptul* din 1886, No. 53 și din 1894 No. 9. Vezi și D. Alexandresco, *Coment. dreptului civil român*, t.VII p. 458, text și note.

S. R.

TRIBUNALUL COMERCIAL ILFOV

Audiența dela 7 Februarie 1913

Președînța d-lui C. G. Rătescu, prim-președinte

Paolo Cazzaniga cu judecătorul sindic al falimentului Isidor Lempart și Banca Fortuna

FALIMENT. — ÎNCETAREA PLĂȚILOR. — STABILIREA EPOCEI. — CHESTIUNE DE FAPT. — DIN CE SE POATE DEDUCE. — ART. 695, 718, 723 ȘI 726, COD. COM.

Încetarea plăților este o chestiune de fapt care se poate deduce nu numai din constatarea prin simplu protest a neîndeplinirii obligațiunilor de către comerciant, ci din ori ce acte sau fapte săvârșite de dânsul și care sunt ruinătoare pentru comerțul său și în același timp frauduloase pentru creditorii prin scopul de a masca încetarea plăților și a îndepărtă declararea falimentului.

No. 257.— S'au ascultat d-nii avocați I. M. Vasilescu pentru d-l jude. sindic al falimentului Lempart și M. Antoniadă pentru d-l Paolo Cazzaniga, în susținerea opoziției; d-l Chefner pentru Banca Fortuna, în combateri.

Tribunalul,

Având în vedere opoziția făcută de Paolo Cazzaniga prin petiția înregistrată la No. 46772 din 1912 în contra sentinței cu No. 130 prin care tinde a se schimbă data încetării plăților din ziua de 1 Octombrie 1912 fixată prin menționata sentință, în ziua de 10 Ianuarie 1912;

Având în vedere și intervenția făcută de Banca Fortuna prin petiția înregistrată la No. 55000 din 1912, prin care se tinde la respingerea opoziției făcută de Paolo Cazzaniga;

Având în vedere susținerile părților și actele prezintate, din care în fapt se constată următoarele: Prin

actul de gaj transcris de tribunalul Ilfov notariat la No. 3 din 10 Ianuarie 1912, urmat de actul de gaj transcris la notariat în ziua de 2 August 1912 și actul de ipotecă autentificat de același tribunal sub 3211 din 1912, falitul Isidor Lempart își pune în gaj la Banca Fortuna întreg patrimoniul său comercial compus din imobilul său, fabrica de pălării din str. Turturelelor, precum și toate instalațiile din fabrică, mașini, materii prime și marfă fabricată, pentru suma de 120000 lei, cu obligația expresă ca toate incasările să se facă prin numita Bancă care, pentru o asigurare și mai mare, înființase și un custode singur în drept de a libera falitului din mărfurile ce se vindeau fie pe credit, fie pe bani gata;

Având în vedere că, prin aceste acte, falitul își înstrăinează nu numai întreg patrimoniul său, dar chiar toată activitatea sa comercială, de oare-că conducerea comerțului său se făcea sub controlul direct al Băncii creditoare;

Având în vedere că asemenea acte trebuiesc considerate ca ruinătoare pentru un comerciant, căci de fapt, prin efectuarea lor, el perde întreg comerțul său, și că în acelaș timp ele sunt și frauduloase, fiind făcute în scop de a masca încetarea plăților și de a îndepărtă declararea falimentului în dauna celorlalți creditorii cari astfel perd garanția creditelor lor;

Considerând că încetarea plăților este o chestiune de fapt care se deduce nu numai din constatarea neîndeplinirii obligațiunilor de către comerciant, ci și din alte acte și fapte care de multe ori o învederează mai clar decât un simplu protest;

Considerând, în fapt, că falitul nu mai făcea singur nici o plată, ci toate plățile au fost câtăva vreme făcute de creditoarea sa Banca Fortuna, care la un moment dat refuzând să mai plătească, a ocazionat protestele și că falitul punându-se astfel la discreția altei persoane, prin chiar acest fapt a căzut în stare de încetare de plăți;

Considerând că, printre faptele care dovedesc încetarea plăților, sunt unanim recunoscute și actele ruinătoare și frauduloase, și aceasta indiferent dacă creditorul care a luat parte la act, a fost de bună sau rea credință;

Că a admite contrariul, ar fi să se calce principiile în materie de faliment care au de scop ca repartiția patrimoniului celui care a încetat plățile să se facă în mod egal între toți creditorii, iar nu exclusiv în favoarea unuia;

Că dar, astfel fiind, opoziția de față devine întemeiată și urmează a schimbă data încetării plăților din 1 Octombrie în 10 Ianuarie 1912 și ca consecință cererea de intervenție cată să fie respinsă.

Pentru aceste motive, admite opoziția.

Semnați: C. G. Rătescu, N. T. Metaxa